

[Kan du ikke læse nyhedsbrevet, tryk her](#)

Danmarks Naturfredningsforening i Fredericia Nyhedsbrev nr. 58, 5. januar 2015

Godt nytår, kære læser

Her ser du et marsvin - vores egen hval - fotograferet ud for Fredericia en pragtfuld dag for en måneds tid siden.

Middelfart Kommune har et springende marsvin i sit byvåben, men her er fantasien løbet af med kunstneren.

For marsvin er ikke som deres letfærdige sydlandske fætre - delfinerne - der hopper og springer. Nej, vores marsvin fører sig adstadigt frem, men en lille bovbølge kan det da blive til.

Og lad os så håbe, at Shell påtager sig det moralske ansvar for sin manglende, rettidige omhu og får olieforureningen af Østerstrand ryddet af vejen. Marsvinene skal have rent vand at svømme i!

Videresend nyhedsbrevet til venner og bekendte - specielt, hvis de er jægere eller fugleelskere - eller hvis de holder af Fælleden!

**Offentligt møde om fredning af Fælleden den 23. januar:
Vi ønsker ingen parcelhuse på Fælleden - ikke om 5 år, ikke om 50 år!**

Vi har vist denne collage før, og den pryder også forsiden på vores oplæg til fredning. Den giver et indtryk af det mangfoldige liv, vi ønsker at bevare for eftertiden til glæde for kommunens borgere.

Skal store dele af Fælleden - Hyby Fæled - forsvarets øvelsesområde nord for Fredericia kunne udnyttes til villagrunde af det nuværende eller et fremtidigt byråd? Eller skal vi bevare området som det naturområde, som det faktisk er i dag, selv om det er et militært øvelsesområde? Det er spørgsmålet.

Selv om det lykkes os at få Fælleden fredet, kan forsvaret uden indskrænkninger øve sig videre. Og det vil være fint, for ud fra et naturmæssigt synspunkt passer forsvaret området godt. En fredning vil først træde i kraft, når/hvis forsvaret ikke længere har brug for området. Der er tale om en "sovende" fredning.

Vi foreslog Fredericia Kommune at samarbejde om fredningen ud fra en formodning om, at også politikerne ønsker, at fremtidens borgere skal have adgang til naturen på Fælleden. Men kommunen ønskede ikke at medvirke. I Sønderborg reagerede kommunen helt anderledes, da forsvaret ikke længere havde brug for sit øvelsesområde. Man gik i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening om at få området fredet, så de store naturværdier bliver nu bevaret.

Vi har for længst sendt DN's [fredningsforslag for Hyby Fæled til Fredningsnævnet. \(/Admin/Public/DWSDownload.aspx?File=%2fFiles%2fFiler%2fLokale_afdelinger%2fFredericia%2f2015%2fFredningsforslag+for+Hyby+Faelled.pdf\)](http://Admin/Public/DWSDownload.aspx?File=%2fFiles%2fFiler%2fLokale_afdelinger%2fFredericia%2f2015%2fFredningsforslag+for+Hyby+Faelled.pdf)

Og nu kommer næste fase, idet **Fredningsnævnet har indkaldt til offentligt møde fredag den 23. januar 2015** med det formål at drøfte fredningen.

Mødet indledes på Hotel Fredericia, Vestre Ringvej 96, kl. 10:30 med efterfølgende besigtigelse af Fælleden.

Normalt skal der betales erstatning til ejerne for fredning af deres jord. Men det bliver der ikke tale om her, idet Fælleden er ejet af staten.

[Se mødeindkaldelsen fra fredningsmyndighederne \(/Admin/Public/DWSDownload.aspx?File=%2fFiles%2fFiler%2fLokale_afdelinger%2fFredericia%2f2015%2fFaelleden.+Indkaldelse+fra+fredningsmyndighederne.pdf\)](http://Admin/Public/DWSDownload.aspx?File=%2fFiles%2fFiler%2fLokale_afdelinger%2fFredericia%2f2015%2fFaelleden.+Indkaldelse+fra+fredningsmyndighederne.pdf)

[Se gangen i en fredning \(http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/national-naturbeskyttelse/fredninger/hvordan-gennemfoeres-en-fredning/\)](http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/national-naturbeskyttelse/fredninger/hvordan-gennemfoeres-en-fredning/)

Smag på Lillebælt IV - konksnegle

Når man sætter rødspættegarn i Lillebælt, bliver de fangne fisk angrebet af krabber og konksnegle (som om det ikke er slemt nok at sidde fast i et net!). De fleste fiskere smider de ubudne gæster ud. Men krabber kan man koge suppe på - og hvad med sneglene. Går man mon glip af en delikatesse? Mågerne sloges om hovederne af de fangne isinger (hov! dem kan man jo ellers koge fiskefond på!).

Når man er på restaurant i Frankrig, ser man ofte, at der bliver båret store fade ind til de indfødte med Fruits de la Mer (havets frugter) - snegle og muslinger af forskellige arter, østers etc. Fint med muslinger og østers, men Konksnegle!

Og på Syrekajen går der nogle af vores nye borgere fra Østasien og sætter små net ud. En af dem fortalte mig (Ole Klottrup), at det gælder snegle. Han bryder sig ikke selv om dem, men får problemer med fru, hvis han kommer hjem uden snegle. Fra øst til vest, men ikke i Dannevang, synes konksnegle at være en skattet spise.

Der var godt med snegle i rødspættegarnet en gang i efteråret, så jeg besluttede mig for at smage på dem. Efter en halv times kogning skal man have sneglene pillet ud af deres huse, og hvis du har den specialgaffel, som man bruger til at tage kød ud af krabbeklør, er du i besiddelse af det ideelle værktøj.

Det var en positiv oplevelse - som når man spiser vinbjergsnegle: Sneglenes konsistens gør dem delikate at tygge, men smagen kommer først og fremmest fra "saucen".

Her er den ukomplicerede opskrift, som jeg valgte (<http://www.dk-kogebogen.dk/opskrifter/visopskrift.php?id=23873#32Zvok28K4TG8Z3D.99>) (og som jeg forbedrede ved at tilsætte lidt sennep til creme fraichen, droppede citrongræs, og salat fandt jeg overflødig)

I "Smag på Lillebælt"-serien har vi prøvet kogte blåmuslinger, ulke til fiskesuppe, krabber også til suppe og nu ragout af konksnegle - alle råvarerne samlet/fanget i Lillebælt.

Hvis du har lyst til at prøve sneglene, så gå ned på lystbådehavnen og tal med en af fritidsfiskerne ved de små sorte skure. Eller aflur thailænderne og vietnameserne kunsten nede på Syrekajen.

**Mon Fredericia Kommune vil samarbejde om mink-regulering.
Og mon du er en af de evt. fældepassere?**

Her ser du en mink i en fælde - og lidt efter blev den aflivet. Det er der gode grunde til, for mink hører ikke hjemme i den danske natur - og de gør stor skade på vores naturlige dyre- og fugleliv.

En lille, entusiastisk gruppe i Helsingør arbejder på at danne et landsdækkende netværk med repræsentation i alle kommuner med det formål at udrydde fritlevende mink i den danske natur. Minken hører hjemme i Amerika, men er undsluppet fra danske minkfarme ved uheld og lukket ud af aktivister. Og den gør nu stor skade.

En af kommunens å-mænd fortæller, at han ved flere lejligheder har set mink ved Spang Å. De er her i kommunen, og det er i det hele taget erfaringen, at man fanger mink, når man sætter fælder ud - uanset om man har kunnet finde spor af dem i forvejen eller ej.

Vi har tilsluttet os netværket, idet Dansk Ornitologisk Forening, Fredericia og Omegns Jagtforening og DN Fredericia sammen vil gøre en indsats mod minken her i vores kommune. Vi har dog behov for økonomisk støtte til fælder med SMS-moduler. Når en mink går i fælden, får fældepasseren en SMS, så han kan sørge for, at minken bliver aflivet. Uden SMS er indsatsen mod mink ikke praktisk mulig, idet fælderne i så fald skal tilses to gange dagligt, og hvem har tid og lyst til det.

Vi har derfor søgt Fredericia Kommune om penge til fælder med SMS-moduler, idet vi regner med at kunne samle en kreds af naturinteresserede til at tage sig af fælderne og aflivningen af minkene.

Hvis kommunen vælger at støtte projektet, vil vi starte ud med et mindre antal fælder placeret vekslende steder for først at konstatere, hvor stort mink-problemet er.

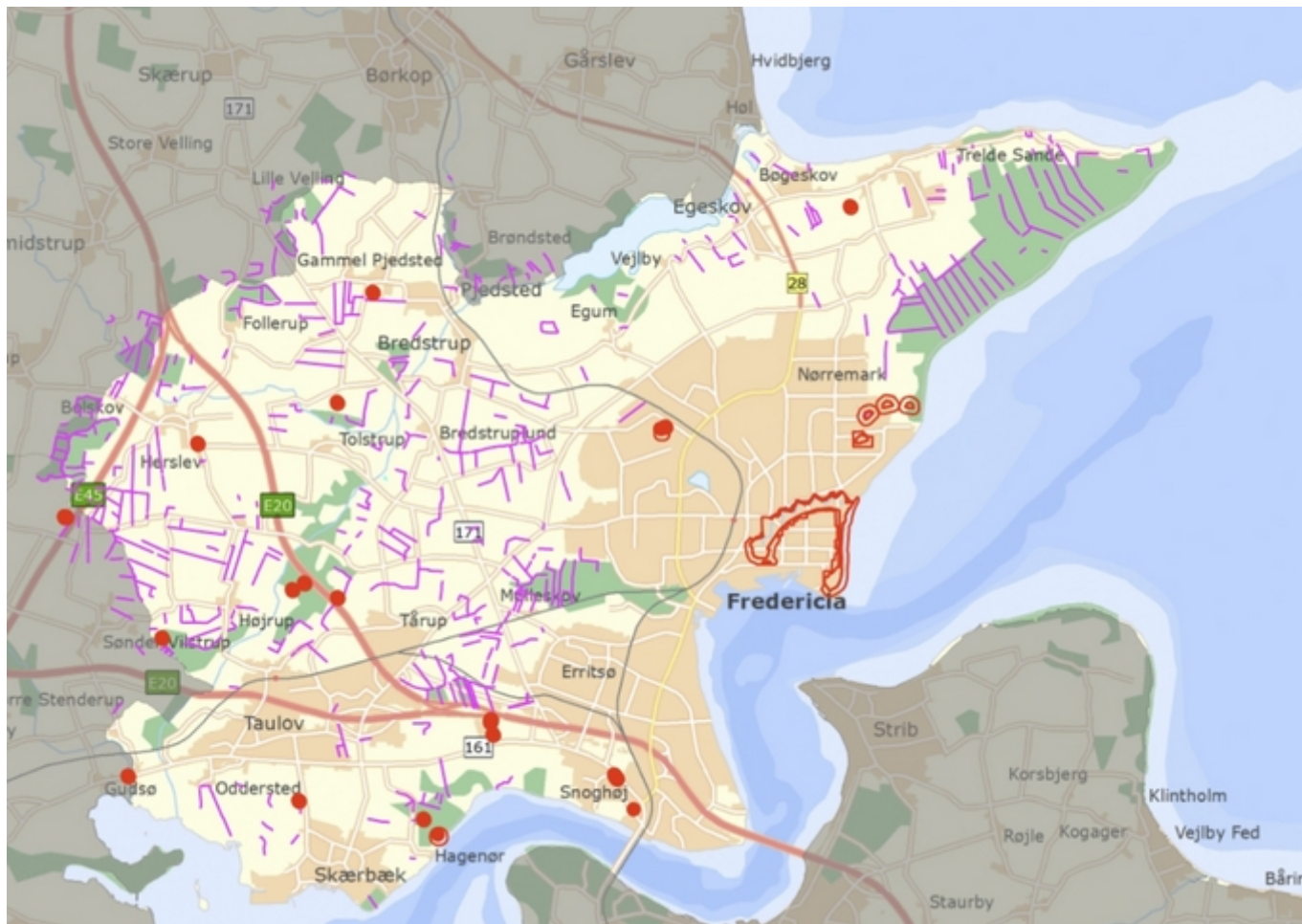
[Se her \(/Admin/Public/DWSDownload.aspx?File=%2fFiles%2fFiler%2fLokale_afdelinger%2fFredericia%2f2015%2fMink+-+ansoegning+om+midler+til+bekaempelse.pdf\)](#) vores ansøgning om støtte til Fredericia Kommune

Hvis du tvivler på, at det kan være så slemt med minken i vores natur, [så se her \(https://www.youtube.com/watch?v=5jkUc4hU_Vg\)](https://www.youtube.com/watch?v=5jkUc4hU_Vg)

Hvis du har set mink i kommunen, beder vi dig kontakte Ole Klottrup - se kontaktinformation sidst i nyhedsbrevet.

Og overvej, om du kunne tænke dig at blive en af de fældepassere, vi får brug for, hvis kommunen bevilger penge til fælder. Hvis det sker, vil det blive omtalt her i nyhedsbrevet med opfordring til interesserede om at melde sig som fældepassere.

Landmand i Herslev skal genoprette et ulovligt sløjfet dige - og det er han ikke ene om!

En landmand behøver ikke være i tvivl om, hvorvidt hans dige er beskyttet og ikke må fjernes eller gennembrydes. Han skal sætte sig foran sin computer og slå op på <http://www.fredericiakort.dk/>, markere Beskyttelse og sætte et hak ud for Beskyttede diger. Og nu, han er i gang, kunne han også sætte et hak ud for Fredede fortidsminder. Og hvis du ser, at et dige er blevet fjernet, kan du gøre det samme. Hvis diget er beskyttet, bør du kontakte kommunen eller evt. os.

Kulturstyrelsen overtog i sin tid ansvaret for de beskyttede markdiger fra amterne, der jo blev nedlagt. Og i årenes løb har der samlet sig en sagspukkel af indberetninger fra bl.a. DN's lokale afdelinger over ulovlig fjernelse af diger.

Man kan sagtens forestille sig, at et dige kan være "i vejen" for landmanden, og at driften ville blive mere rationel uden diget. Men Folketinget har altså besluttet, at digerne skal bevares!

Digerne har kulturel værdi - de er som regel flere hundrede år gamle og fortæller en historie om egnen og dens mennesker. Og digerne er levested for mange dyr og fugle, og de udgør vandreveje for dyrene gennem landbrugslandet. Det er der brug for - markerne er meget større end tidligere og umulige at krydse for mange dyr. Følgen har været en voldsom tilbagegang for landbrugslandets fugle og dyr - vores natur er blevet fattigere.

Da Kulturstyrelsen heller ikke tog sig af vores henvendelse - via Fredericia Kommune - om, at et dige var fjernet i Herslev, kontaktede vi sidste år i marts den ansvarlige direktør. Så kom der gang i sagerne: Landmanden blev bedt om at retablere diget. Og da det ikke skete inden den givne frist, modtog landmanden først i december endnu et brev fra Kulturstyrelsen, hvori der blev talt om politianmeldelse.

Og for nogle måneder siden henvendte DN's præsident sig til kulturministeren for at gøre opmærksom på styrelsens manglende reaktion på henvendelser om ulovligt fjernede diger. Det hjalp - flere hundrede landmænd fik i december en julehilsen. Nogle kan søge om dispensation - typisk, hvis der blot er lavet en kørevej gennem et dige. Andre skal retablere diger fjernet i hele deres udstrækning.

De og deres forfædre har ædt 4,5 tons affald og givet os en frugtbar have

Disse søde små orme har en næsten chokerende appetit på det "grønne affald". De er nyttige allierede i bestræbelserne på at få en økologisk have. At de sparer én for besvær og omkostninger er heller ikke så dårligt.

Nåe ja, det tog 27 år at æde de 4,5 tons. I det tidsrum sparede de os for besvær med at fylde i beholdere og sætte dem ud på fortovet, samt en del penge i betaling til kommunen for at fjerne det grønne affald. Og kunstgødning til haven har der ikke været behov for. At kommunen har sparet i transport og dermed lukket mindre CO₂ ud, tæller også.

Jeg (Ole Klottrup) taler om vores Kompostorme, som nu i mange slægtled har tjent os trofast. Vi forbavses jævnligt over ormenes formidable appetit på kartoffelskræller, gammelt brød, kasserede blomster og grøntsager, teblade, kaffegrums, æbleskrog, haveaffald, gammelt mel og pasta osv. - ganske vist får de assistance af et betragteligt antal bænkebidere og andre nedbrydningsarbejdere, men alligevel!

Hvert år i april fjerner jeg gennem en lem nederst på beholderens forside det, der er fordøjet og gået igennem ormene og graver det ned i haven. Og blomsterne blomstrer, så det er en lyst.

Så køb en kompostbeholder og få dig en startbestand af kompostorme på en af kommunens genbrugspladser. Spørg, hvornår man udleverer ormekulturer.

Vi købte beholderen i en af trælasterne og anbragte den i det gamle lokum i gården. Man kan sige, at rummet igen er kommet til ære og værdighed i en brug, som minder om den oprindelige. Også indholdet af lokumstønderne blev i sin tid gravet ned i haven, der nogle steder var meget frugtbar. Andre steder blev askeskuffen tømt, og her var der ren ørken. Så det første stykke havearbejde bestod i at blande jorden fra de forskellige områder.

Læs evt. [her \(http://www.humus.dk/?Forside\)](http://www.humus.dk/?Forside)

- og [her \(http://www.nyttedyr.dk/produkt/kompostorm.aspx\)](http://www.nyttedyr.dk/produkt/kompostorm.aspx)

PS.1. Giv ikke ormene skræller af citroner, appelsiner og andre citrusfrugter. Heller ikke ukrudt med mange frø.

PS.2. Man kan forresten fiske med ormene!

Ørreder, gydebanks, en odderpassage og en enkelt lille hundestejle!

El-fisketuren den 14. december bød ikke på store ørreder som de tidligere års ture, men vi håber, at de 26 deltagere alligevel var tilfredse, for der var også andet at se.

Vi må hellere starte med at fortælle, at el-fiskeri er strengt forbeholdt personer, der har autorisationen i orden - samt at fiskene kun lammes kortvarigt og lidt efter svømmer glade omkring igen! Fisk fanget på denne måde skal genudsættes.

For nogle år siden blev Øsdal Bæk genslynget, og der blev udlagt gydegrus. Målet med turen var at se, om de bedre forhold betyder, at ørrederne faktisk gyder i bækken. Og hvis det blev underholdende, var det fint.

Som de tidligere år var det Bo Levesen, der fangede fiskene og fortalte om ørrederne og deres liv. Det var et godt tegn, at der var en kønsmoden ørred såvel som godt med yngel af flere årgange. Der var også tydeligt markerede gydebanker af "havørred-størrelse". Hvis du går en tur ved en af vores bække, så kig efter områder med helt lyst grus. Når hunørreden "graver" æggene ned, bliver en del af gruset vendt, så den lyse underside vender opad. Og da vi fandt en odderpassage mellem bækken og en af dammene, fik vi os også en snak om dette spændende dyr, som heldigvis er i fremgang.

Desværre var vandstanden meget høj og vandet uklart efter den megen regn, så vi måtte reelt opgive at el-fiske i Spang Å - ambitionen var ellers at kigge på gedder, aborrer og brasener.

Da alle deltagerne var draget hjem til frokost, snakkede vi om, hvor vi næste år kunne have lyst til at el-fiske. Vi fandt frem til, at den lille Gudsø Bæk kunne være en spændende mulighed. Selv om den er lille, mener vi, at der er opgang af havørreder. Det skal nok være i november, hvis vi skal se havørreder - i år var vi tydeligvis lidt for sent ude.

Da man i sin tid skulle bestemme sig for, hvor motorvejen mellem Fredericia og Kolding skulle krydse Elbodalen, besluttede man sig for det sted, hvor der er et vandskel: Spang Å løber til Vejle Fjord og Gudsø Bæk til Kolding Fjord. Man kunne så lave en massiv dæmning. Det betyder, at der ikke er et "hul", hvorigennem odderne kan vandre. De må op over motorvejen og løber en stor risiko for at blive kørt over. Det er sket for mindst to i det seneste års tid.

Se her fotos fra el-fisketuren (<https://picasaweb.google.com/108588418808792329229/ElbodalenSdalBKElfiskeriDec14?authuser=0&authkey=Gv1sRgCMCZl6L5k-jFHg&feat=directlink>)

Kort nyt

Mystiske fugledrab ved Vejle Landevej, en af broerne over Spang Å.

Vi har fået en melding om fund af afskårne hoveder og ben af diverse svømmefugle. Vi har viderebragt informationen til kommunen. Har du set noget, der kan føre til en opklaring, så kontakt Ole Klottrup - se kontaktinformation i slutningen af nyhedsbrevet.

Den skandaløse forurening af Østerstrand har været kendt i mange år, men uden at nogen synes at have gjort noget effektivt for at komme problemet til livs. Og også uden at borgerne kunne tro, at det var så slemt, som det åbenbart er. Læs om forureningen på [www.DR.dk](http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2014/12/07/182743.htm) her (<http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2014/12/07/182743.htm>)
Læs på kommunens hjemmeside sidste nyt om sagen (<http://fredericia.dk/OmKommunen/Sider/Nyheder/2014/12/Foelg-Shell-sagen-her.aspx>).

Offentlige grønne indkøb.

Vores forrige byråd besluttede at lade diverse enheder selv bestemme, om de vil servere økologisk mad. Den beslutning bør det nuværende byråd lave om. Region Syddanmark og flere kommuner er gået sammen i et partnerskab. [Læs om Miljøministeriets Partnerskabet for Offentlige Grønne Indkøb.](#) (<http://mim.dk/nyheder/2014/okt/region-syddanmark-i-partnerskab-for-offentlige-gronne-indkob/>) Økologisk mad smager muligvis ikke bedre, men det er uden pesticidrester, og dyrkningen foregår under vilkår, der er bedre for naturen end dem, det almindelige landbrug præsterer.

Sprøjtegiftrester i halvdelen af frugt og grønt.

Det siger fødevarerstyrelsens årlige pesticid rapport, der udkom i december. Ingen af de danske økologiske varer viste spor af sprøjtemidler.

[Læs mere her \(http://www.okologi.dk/aktuelt/nyheder/2014/dec/sproejtegiftrester-i-halvdelen-af-frugt-og-groent.aspx?utm_source=email&utm_medium=Nyhedsbrev&utm_content=CenterNyhed-1-LaesMere&utm_campaign=Nyhedsbrev_12_december_2014\)](http://www.okologi.dk/aktuelt/nyheder/2014/dec/sproejtegiftrester-i-halvdelen-af-frugt-og-groent.aspx?utm_source=email&utm_medium=Nyhedsbrev&utm_content=CenterNyhed-1-LaesMere&utm_campaign=Nyhedsbrev_12_december_2014)

"Derfor kan biomasse give en ekstra klimaregning".

Af hensyn til klimaet satser Danmark på biomasse, og Dong er i gang med at ombygge bl.a. Skærbækværket fra at bruge kul til i stedet at bruge træpiller importeret fra udlandet. Men holder teorien? Ikke ifølge Torben Chrintz, tænketanken Concito: "Det kan tage 100 til 150 år for et træ at vokse op. På den måde skylder man CO₂ i banken i meget lang tid. Først når et nyt træ er helt vokset op, er gælden betalt tilbage." [Læs mere her \(http://www.concito.info/nyheder/usikker-klimagevinst-ved-stoette-biomasseenergi\)](http://www.concito.info/nyheder/usikker-klimagevinst-ved-stoette-biomasseenergi) Men brugen af biomasse og betydningen for CO₂-udledningen afhænger af mange ting. [Prøv at se DN's klimamedarbejders vurdering \(/Admin/Public/DWSDownload.aspx?File=%2fFiles%2fFiler%2fLokale_afdelinger%2fFredericia%2f2015%2fUdtalelse+fra+DN+om+biomasse+som+energikilde.pdf\)](#)

[Danmark får EU-ja til milliardindsats til landbrug, miljø og landdistrikter.](http://www.naturerhverv.dk/nyheder-og-presse/nyheder/nyhed/nyhed/danmark-faar-eu-ja-til-milliardindsats-til-landbrug-miljo-og-landdistrikter/?utm_medium=email&utm_source=fvm_nyhedsmail&utm_campaign=danmark-fr-eu-ja-til-milliardindsats-til-landbrug-miljo-og-landdistrikter&cHash=c74aeeaa4814f20d8a08dadf525c4ef7)

EU sagde den 12.12. ja til det danske landdistriktsprogram, som kommer til at bidrage med 6,7 mia. kr. til bæredygtig udvikling i landbruget og aktiviteter i landdistrikterne frem til 2020. Der siges i rapporten mange ord om effektivisering af landbruget, som nok kan gøre én nervøs. Men også mange ord om økologi, klimaindsats og naturforbedring. [Læs selv her \(http://naturerhverv.dk/nyheder-og-presse/nyheder/nyhed/nyhed/danmark-faar-eu-ja-til-milliardindsats-til-landbrug-miljo-og-landdistrikter/?utm_medium=email&utm_source=fvm_nyhedsmail&utm_campaign=danmark-fr-eu-ja-til-milliardindsats-til-landbrug-miljo-og-landdistrikter&cHash=c74aeeaa4814f20d8a08dadf525c4ef7\)](http://naturerhverv.dk/nyheder-og-presse/nyheder/nyhed/nyhed/danmark-faar-eu-ja-til-milliardindsats-til-landbrug-miljo-og-landdistrikter/?utm_medium=email&utm_source=fvm_nyhedsmail&utm_campaign=danmark-fr-eu-ja-til-milliardindsats-til-landbrug-miljo-og-landdistrikter&cHash=c74aeeaa4814f20d8a08dadf525c4ef7)

Er der emner, du synes, vi skal skrive om?

Så send os en mail - fredericia@dn.dk - eller ring til Ole Klottrup

Tilmelding til DN Fredericias nyhedsbrev kan ske [her](#)
Her kan du også se de tidligere nyhedsbreve.

Mange hilsener fra Danmarks Naturfredningsforening i Fredericia

Karsten Enggaard, formand og webmaster	tlf. 7594 3166
Ole Klottrup, næstformand, tekst og fotos	tlf. 7593 1717
Meld dig ind i DN på	www.dn.dk

 > Følg DN på Facebook

(<http://www.facebook.com/home.php#!/pages/Danmarks-Naturfredningsforening/38507331439>) > Følg DN Fredericia på Facebook (<http://www.facebook.com/DanmarksNaturfredningsforening#!/pages/Danmarks-Naturfredningsforening-i-Fredericia/494461143950297?fref=ts>)

Gå ind på vores hjemmeside www.dn.dk/fredericia og se mere om, hvad vi arbejder med her i kommunen.
DN's overordnede hjemmeside finder du her www.dn.dk.
Og er du i tvivl om noget, så ring til Karsten Enggaard på 7594 3166.

> [Afmeld nyhedsbrevet på dn.dk/nyhedsbrev](http://dn.dk/nyhedsbrev)